

Targosz, Karolina

Jubileuszowa sesja naukowa w Wilanowie Jan III Sobieski - kultura artystyczna i umysłowa jego czasów

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 22/4, 858

1977

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**JUBILEUSZOWA SESJA NAUKOWA W WILANOWIE
JAN III SOBIESKI — KULTURA ARTYSTYCZNA I UMYSŁOWA
JEGO CZASÓW**

23 kwietnia 1977 r., w 300 rocznicę nabycia przez Jana Sobieskiego podwarszawskiej majątności, rozpoczęły się obchody jubileuszowe, które trwać będą do kwietnia następnego roku. Ich istotnym punktem była dwudniowa Jubileuszowa Sesja Naukowa — przygotowana przez Komitet Organizacyjny Obchodów 300-lecia Wilanowa, Komitet Historii Nauki i Techniki PAN oraz Oddział Muzeum Narodowego w Wilanowie — odbyła się ona 25 i 26 kwietnia 1977 r. w Pałacu Wilanowskim, gromadząc specjalistów różnych dyscyplin naukowych, których badania dotyczą czasów Sobieskiego.

Dzień pierwszy Sesji wypełniły komunikaty o problematyce ogólnohisterycznej (Z. Wójcika), ogólnokulturalnej (W. Fijałkowskiego, M. Komarzyńskiego) i artystycznej, z zakresu architektury (S. Wilińskiego), malarstwa i ikonografii (J. Lileyki, J. Ruszczyk, M. Gębarowicz, W. Drekiej) oraz teatru (W. Roszkowskiej).

Drugi dzień Sesji dotyczył zagadnień nauki barokowej, a koncentrował się na postaci wybitnego polskiego uczonego XVII w., jezuitę Adama Adamandego Kochańskiego, przez piętnaście lat (1680—1695) bibliotekarza i królewskiego matematyka na dworze Sobieskiego. Z komunikatami wystąpili nie tylko badacze polscy, ale i zaproszeni goście zagraniczni. Dzięki tym ostatnim poczynania Kochańskiego znalazły się na szerokim tle porównawczym. I tak we wstępnym komunikacie R. Taton z Paryża ukazał Kochańskiego w powiązaniu z ogólnym nurtem matematyzacji znamiennej dla epoki baroku, a P. Costabel omówił stosunek Kochańskiego do zagadnień dynamiki. Matematyczne prace Kochańskiego przedstawiła Z. Pawlikowska-Brożek, a L. Zajdler — jego prace i konstrukcje w zakresie zegarmistrzostwa. Dwa komunikaty dotyczyły korespondencyjnych kontaktów Kochańskiego z innymi uczonymi — z Leibnizem (komunikat A. Heinekampa z Hannoveru) i Heweliuszem (Z. Siemiginowska). Cztery następne komunikaty poświęcone były rozmaitym aspektom życia i działalności uczonego, jego stosunkom w zakonie (L. Grzebień), działalności na stanowisku nadwornego bibliotekarza (J. Wojakowski), powiązaniom z dworem Medyceuszów we Florencji (J. Dobrzycki), współudziałowi w tworzeniu programu dekoracji artystycznej Pałacu Wilanowskiego (W. Fijałkowski).

Od tej zwartej problematyki drugiego dnia Sesji odbiegały tematycznie tylko 3 ostatnie komunikaty. H. Poser z Berlina zajął się ogólnie formami życia intelektualnego w XVII wieku. K. Targosz przypominała postać sekretarza Sobieskiego — Cosimo Brunettiego. Na zakończenie zaś W. Voisé podzielił się z uczestnikami interesującymi refleksjami na temat czasu i przestrzeni w dekoracji i ukształtowaniu pałacu barokowego na przykładzie wilanowskiej rezydencji Jana III.

Monograficzny profil drugiego dnia Sesji pozwolił bliżej zanalizować działalność czolowego uczonego z kręgu mecenatu Sobieskiego (komunikaty doczekają się wkrótce publikacji w formie osobnego numeru „Organonu”). Problematyka dotycząca intelektualnego życia dworu Jana III jest poza tym jednak nie tylko niewyczerpana, ale w ogóle w znikomej części poznana. Historycy nauki dołączyć muszą przeto swój głos do wypowiedzi historyków dziejów polityczno-wojskowych i artystycznych. Wbrew pozorom i mimo istotnych wyników omawianej Sesji, przed badaczami stoją jeszcze pełne trudu prace.

Karolina Targosz